

**Aanvullend onderzoek huismus,
gierzwaluw en vleermuizen
Valkenswaard**

ADVISEURS
IN BOUWEN,
MILIEU &
VEILIGHEID

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen

in opdracht van

Bedrijfsadvisering VVL
T.a.v. de heer T. De Vries
Luikerweg 68
5554 ND VALKENSWAARD

betreffende de locatie

Dommelseweg 7-9
Valkenswaard

documentkenmerk

1806/022/AP-01

versie

1

vestiging, datum

Nuenen, 10 oktober 2018

opgesteld door:

ing. A. Paulusse
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

ir. R.A.C. van de Voort
Senior projectleider ecologie

Dit document is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven. Het document mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd. Door derden aangebrachte wijzigingen en/of toevoegingen dan wel oneigenlijk gebruik van het document vallen niet onder de verantwoording van Tritium Advies BV.

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

TRITIUM NUENEN »

Gulberg 35
5674 TE Nuenen
T. 040.29 51 951

E. info@tritium.nl

TRITIUM PRINSENBEEK »

Groenstraat 27
4841 BA Prinsenbeek
T. 076.54 29 564

I. www.tritiumadvies.nl

TRITIUM NEER »

Steeg 27
6086 EJ Neer
T. 0475.49 81 50

K.v.K nr. 17108024

TRITIUM ARKEL »

Vlietskade 1509
4241 WH Arkel
T. 0183.71 20 80

IBAN NL29INGB0662572645

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	1
2 Veldbezoeken	2
2.1 Huismusonderzoek	2
2.2 Gierzwaluwonderzoek	2
2.3 Vleermuisonderzoek	3
3 Resultaten	4
3.1 Huismusonderzoek	4
3.2 Gierzwaluwonderzoek	4
3.3 Vleermuisonderzoek	5
4 Conclusies	7
4.1 Zorgplicht	7
4.2 Eindconclusie	8
5 Literatuurlijst	9

Bijlagen

1. situatietekening plangebied
2. fotobijlage veldbezoeken van 6 juni, 9 juli, 19 september en 27 september 2018

1 Inleiding

In opdracht van Bedrijfsadvisering VVL is een aanvullend onderzoek naar huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen uitgevoerd voor de locatie Dommelseweg 7-9 te Valkenswaard. Het voornemen bestaat om op deze locatie een bedrijfsruimte en vier appartementen te realiseren. Het plangebied is kadastraal bekend als gemeente Valkenswaard, sectie D, nummers 4584 en 4585. Het terrein heeft een oppervlakte van 565 m². De locatie is vrijwel volledig bebouwd (zie figuur 1). In de bebouwing was een horecagelegenheid met appartement aanwezig. In de nacht van 10 op 11 september 2016 heeft in de bebouwing brand gewoed. Sindsdien staat de bebouwing leeg. De opdrachtgever is voornemens om het pand te slopen en voornoemde nieuwbouw te realiseren. In bijlage 1 is een situatietekening van het onderzoeksgebied opgenomen.

Uit de eerder uitgevoerde quickscan flora en fauna (documentkenmerk: 1802/001/RV-01, versie 1 d.d. 28 juni 2018) is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Om deze reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar bovengenoemde soorten c.q. soortgroep in de daarvoor geschikte onderzoeksperiodes en conform het vleermuisprotocol 2017 en de beschikbare kennisdocumenten van BIJ12. Door het hanteren van het vleermuisprotocol, kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht. Desondanks kan het voorkomen dat verblijfplaatsen van exemplaren niet zijn waargenomen tijdens de verschillende onderzoeken. Er blijft simpelweg sprake van momentopnamen.

Figuur 1: huidige situatie plangebied (blauw omlijnd) en onderzoeksgebied (geel omlijnd)
(bron: <http://kadasterloep.nl>)

2 Veldbezoeken

2.1 Huismusonderzoek

Huismussen zijn vogels met een vaste verblijfplaats en worden jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de huismus bestaat uit een vaste verblijfplaats/voortplantingsplaats, foerageergebied met voldoende voedsel en veiligheid. De te slopen bebouwing binnen het onderzoeksgebied is geschikt als vaste verblijfplaats voor huismussen. Om deze reden dient de mogelijke functie van het onderzoeksgebied voor deze soort nader onderzocht te worden. Het aanvullende onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het kennisdocument van de huismus van BIJ12 (2017) en het soortinventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (2017).

Het aanvullend huismusonderzoek is uitgevoerd met één veldbezoek in de periode van 15 september tot en met 1 maart. De methode van het lichten van dakpannen is uitgevoerd op 27 september 2018. Hierbij is gelet op de aanwezigheid van nestmateriaal van huismusnesten onder de te lichten dakpannen. Dit onderzoek is overdag op een geschikt moment uitgevoerd. Het veldbezoek is in de middag uitgevoerd en er was sprake van zonnig weer, met windkracht 3 Bft en een temperatuur van circa 22 graden Celsius.

2.2 Gierzwaluwonderzoek

Gierzwaluwen zijn net als huismussen vogels met een vaste verblijfplaats en ook jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de gierzwaluw bestaat vooral uit een vaste verblijf- c.q. voortplantingsplaats. Deze vogelsoort brengt namelijk het overgrote deel van zijn leven door in de lucht. Enkel voor het broeden komt deze vogel naar het aardoppervlak.

Het aanvullend gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met drie veldbezoeken in de periode van 15 mei tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli. De gierzwaluwinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 6 juni, 20 juni en 9 juli 2018. Hierbij is gelet op laagvliegende, luidruchtige dieren, die vluchten maken op dakgoot-, nok- c.q. huishoogte en op het bezoek aan een waarschijnlijke nestplaats door invliegende gierzwaluwen. Dit onderzoek is uitgevoerd door één ecooloog tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang. In tabel 1 op de volgende pagina is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 1: gegevens veldbezoeken gierzwaluwenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
06-06-2018*	25	2	19:45	21:55
20-06-2018*	20	2	19:59	22:00
09-07-2018*	21	3	19:54	22:00

*tijdens de veldbezoeken was het droog

2.3 Vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken op verschillende manieren gebruik van hun leefgebied. In verschillende periodes maken ze gebruik van kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en foerageergebied. Tevens maken ze gebruik van vliegroutes. Uit de quickscan is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De functie van de bebouwing voor vleermuizen is aan de hand van het aanvullend onderzoek onderzocht. Het aanvullend onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol 2017, dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Tevens zijn de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de kennisdocumenten van BIJ12 gehanteerd.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd met vier veldbezoeken, waarvan twee bezoeken in de periode 15 mei tot en met 15 juli en twee bezoeken in de periode 15 augustus tot en met 1 oktober zijn uitgevoerd. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 8 juni, 9 juli, 22 augustus en 19 september 2018. Hierbij is in de avond en/of ochtend gepost bij de te slopen bebouwing op uit- of invliegende of zwermende vleermuizen en op sociale geluiden. Met behulp van een batdetector zijn de verschillende soorten waargenomen vleermuizen gedetermineerd. De avondbezoeken zijn uitgevoerd tussen zonsondergang en 2,5 uur (kraam-/zomerverblijven) tot 3 uur (paar-/zwermverblijven) hierna. De ochtendbezoeken zijn uitgevoerd tussen 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. In onderstaande tabel 2 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken vleermuisonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
08-06-2018**	18	1	02:55	05:25
09-07-2018*	19	3	22:00	00:30
22-08-2018*	21	2	20:45	23:45
19-09-2018*	21	2	19:45	22:45

*tijdens de veldbezoeken was het droog

**gedurende een deel van het veldbezoek motregen

3 Resultaten

Onderstaand volgen de resultaten en eerste conclusies van het uitgevoerde aanvullende onderzoek.

3.1 Huismusonderzoek

Tijdens het veldbezoek waarbij de eerste twee rijen dakpannen boven de goot zijn gelicht, zijn geen huismusnesten waargenomen. Ook zijn er binnen het onderzoeksgebied geen sporen of nestmateriaal aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van huismussen.

Tevens zijn er bij alle overige bezoeken ook geen huismussen aangetroffen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.2 Gierzwaluwonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere gierzwaluwen overvliegend en foeragerend boven het onderzoeksgebied waargenomen. Echter zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen in de bebouwing binnen het onderzoeksgebied aangetroffen.

Tijdens het eerste veldbezoek op 6 juni 2018 zijn er maximaal tien gierzwaluwen (hoog) overvliegend en foeragerend over het onderzoeksgebied en in de directe omgeving waargenomen. De laatste waargenomen gierzwaluw is gezien om 22:11 uur. Enkele andere vogelsoorten, zoals twee houtduiven, een kauw en een meeuw, zijn overvliegend waargenomen.

Tijdens het veldbezoek op 20 juni 2018 zijn geen invliegende exemplaren waargenomen. Wel zijn enkele keren één of twee gierzwaluwen (hoog) over het onderzoeksgebied gevlogen. Eén maal zijn ongeveer tien gierzwaluwen foeragerend waargenomen in directe omgeving van het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn naast gierzwaluwen meerdere vogelsoorten aangetroffen binnen of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied, zoals één kauw, twee houtduiven, één ekster, één zwarte roodstaart en een groep kauwen.

Tijdens het veldbezoek op 9 juli 2018 zijn weer enkele gierzwaluwen (hoog) overvliegend waargenomen met meestal drie exemplaren. Een enkele keer zijn zeven gierzwaluwen bij elkaar waargenomen. Naast gierzwaluwen zijn ook enkele andere vogelsoorten waargenomen, zoals één houtduif, één ekster, drie kauwen en een groep van ongeveer veertig spreeuwen.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.3 Vleermuisonderzoek

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen invliegende of uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel zijn er twee tot drie gewone dwergvleermuizen overvliegend en/of foeragerend waargenomen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Tijdens het ochtendbezoek op 8 juni 2018 is regelmatig een enkele gewone dwergvleermuis overgevlogen. Eénmaal zijn drie gewone dwergvleermuizen samen overvliegend waargenomen boven het platte dak ten zuiden van het onderzoeksgebied om 4:46 uur. Tijdens het veldbezoek op 9 juli 2018 is enkel van 22:14 uur tot en met 22:17 uur een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen boven het plangebied.

Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn ook geen paarverblijven aangetroffen. Tijdens het veldbezoek op 22 augustus 2018 is vanaf 22:21 uur regelmatig een gewone dwergvleermuis met baltsgeluiden waargenomen. De vleermuis vertoonde ook foerageergedrag. Enkele keren zijn twee gewone dwergvleermuizen overvliegend waargenomen met baltsgeluiden. De vleermuizen zijn niet in de buurt van de mogelijke invliegopeningen in het onderzoeksgebied waargenomen. Tijdens het veldbezoek op 19 september 2018 zijn in totaal twee gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Vanaf 21:00 uur zijn regelmatig baltsgeluiden gehoord van een overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuis. Daarnaast zijn er enkele uitwerpselen van vleermuizen op het plat dak aangetroffen.

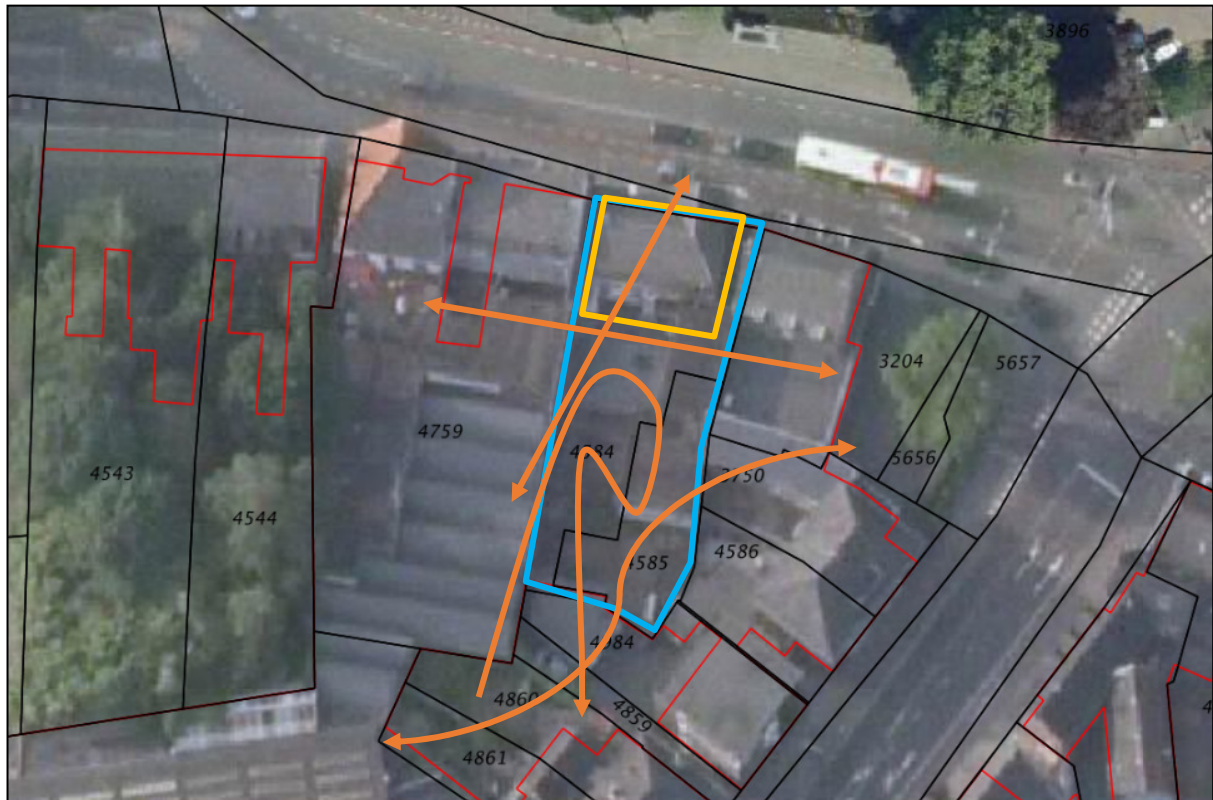
Foerageergebied

Maximaal twee tot drie gewone dwergvleermuizen per avond zijn foeragerend en overvliegend waargenomen in het onderzoeksgebied en de directe omgeving (zie figuur 2). De meeste foeragerende vleermuizen zijn echter in de directe omgeving van het onderzoeksgebied waargenomen, zoals in de omliggende tuinen en boven het platte dak van het plangebied.

Vliegroutes

Er zijn geen significante vliegroutes waargenomen. Tijdens de onderzoeken zijn enkele keren twee tot drie gewone dwergvleermuizen voorbij gevlogen.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, de omliggende tuinen zijn geschikter als foerageergebied en worden ook als zodanig gebruikt. Tevens zijn er geen significante vliegroutes aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

Figuur 2: locaties waar vleermuizen zijn waargenomen ten opzichte van het onderzoeksgebied (geel omlijnd) en plangebied (blauw omlijnd)

4 Conclusies

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen aangetroffen. Het onderzoeksgebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten c.q. soortgroep. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gevoerageerd door de gewone dwergvleermuis. Gierzwaluwen foerageren boven het onderzoeksgebied. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, de omliggende tuinen worden vaker gebruikt als foerageergebied en zijn ook geschiktere foerageergebieden.

Gezien het voorstaande zullen de voorgenomen plannen geen nadelige effecten hebben op de huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er vanuit de Wet natuurbescherming geen verplichtingen ten aanzien van deze soorten en soortgroep.

4.1 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als "veilige" periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen versturende werkzaamheden zoals bouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode (tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.2 Eindconclusie

In onderstaande zes punten wordt de eindconclusie weergegeven:

- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soortgroep;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van huismussen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierwaluwen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- de omschreven werkwijzen met betrekking tot de zorgplicht dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen;
- een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) is niet noodzakelijk;
- de aanbevelingen in de quickscan flora en fauna dienen nageleefd te worden.

5 Literatuurlijst

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)*

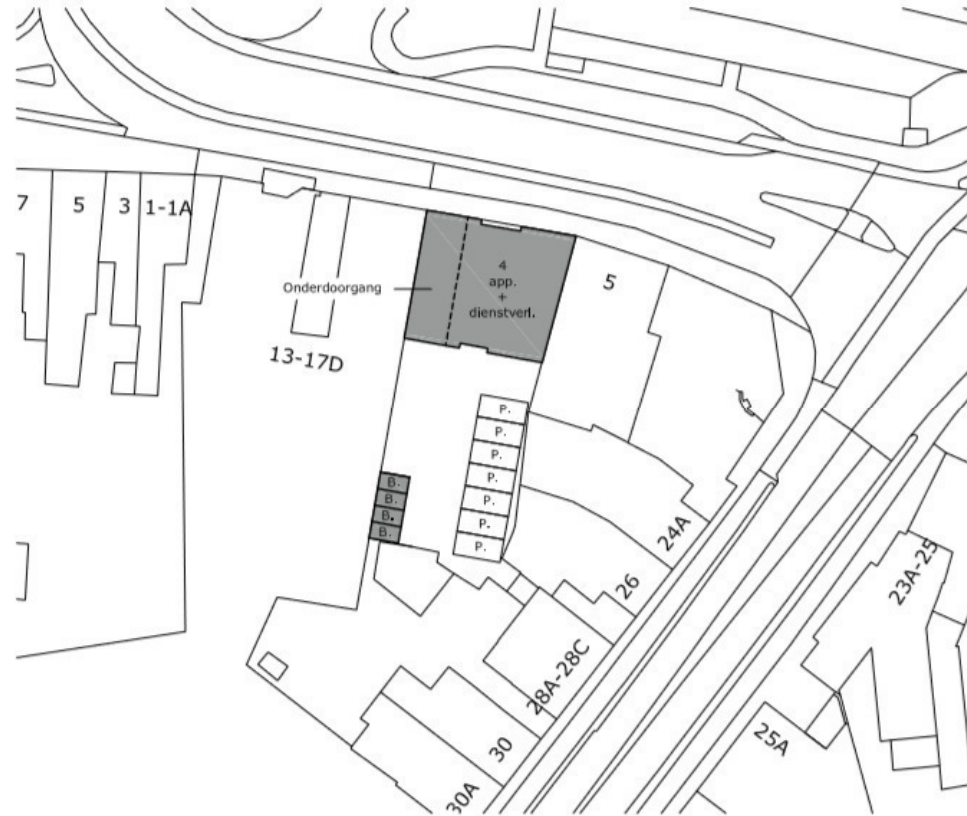
BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gierzwaluw (Apus apus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Huismus (Passer domesticus)*

Netwerk Groene Bureaus (2017) *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.*

BIJLAGE 1:

BIJLAGE 2:

Fotobijlage: 1806/022/AP-01, Dommelseweg 7-9
te Valkenswaard

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Fotobijlage: 1806/022/AP-01, Dommelseweg 7-9
te Valkenswaard

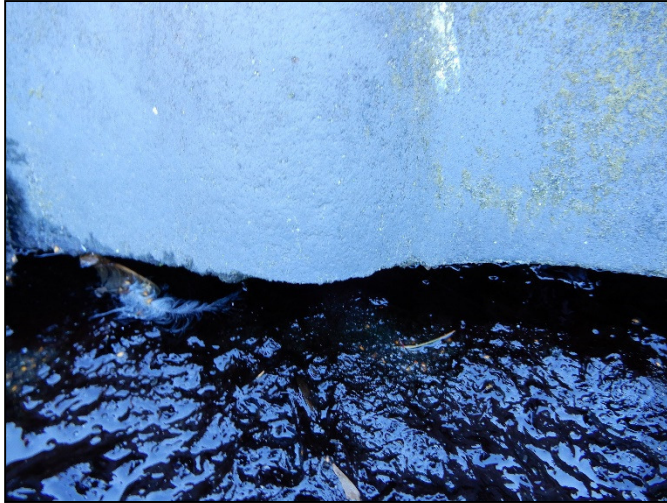

Foto 7

Foto 8